

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Društva, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Val stavk ne pomeni drugega kot da smo tam kakor pred vojno

Koliko vpitja je bilo, češ, vojaki v lisičjih luknjah tvegajo življenja, a tu delavci stavkajo, namesto da bi producirali in jih zalagali z orožjem in drugimi potrebščinami!

Sedaj je lahko že vsakemu znano, da so bili naši vojaki ves čas dobro oskrbljeni z orožjem in da je bila tista propaganda o pomanjkanju le gonja proti delavcem. V vojni industriji so delavci sicer res dobro zaslužili, posebno zaradi dela v nadurah, a stavke so hle redke.

Ko je bilo vojne konec, pa je začelo med delavstvom kipeti in nastalo je vse polno stavk — mnoge izmed njih popolnoma proti volji in nasvetom unijskih voditeljev.

A še huje pride. In v tem se pojavljajo zopet stare stvari: zvezno vojaštvo in mornarica se umešavata v stavke, da jih zadušita — neglede ali so zahteve stavkarjev upravičene ali neupravičene.

Sodniki izrekajo svoje odloke proti stavkam. Governer države Indiane je stavkarjem zagrozil z milico. In tudi v drugih državah so pripravljene na svojo staro "normalno" nalogo. Sefiri bde. Policija v avtih, na konjih in peš je zraven, da protekta privratno svojino — s krepeljci po glavah delavcev, ako treba, kakor je bilo nekoč. Ne, kakor nekoč, ampak prav do te vojne, ki smo jo tako uspešno zaključili z zmago za "štiri svobodščine", za demokracijo in druge take reči.

Cemu ta val stavk? Razni Kaltenborni tolmačijo, da radi tega, ker se delavci ne zavedajo odgovornosti do skupnih koristi dežele. Drugi menijo, da ker so si delavci med vojno veliko prirahili, pa stavkajo iz počitniške naslade. Tretji — in to celo v kongresu — dolže komuniste.

Dejstvo je, da je delavstvo sedaj, ko je vojne produkcije konec, spet v enaki negotovosti, kakor zmerom. Bodisi pod Hooverom, ali kot je bilo pod Rooseveltom, in kakor je sedaj pod Trumanom. Danes delaš, jutri si lahko vržen na cesto. In kaj potem? Vse, kar imaš, je nekaj vojnih bondov, morda hiša, ki je plačana ali pa kupljena na posodo, in pred sabo pa negotovost. Hišo si si morda kupil kje blizu najmoderneje tovarne, ki je sedaj zaprta.

Kam boš šel? Ti že lahko kam greš, a tvoj dom mora ostati. Ker je. Prazen, kakor je tovarna tik nje. V nji so saj ooroženi čuvaji. A tvoj dom ostane zapuščen. Nihče ti ga ne bo varoval, ko boš moral drugam za kruhom.

Kdo je že pravil, da je delavstvo zmagovalo v lanskih volitvah? Prav gotovo Proletarec ni bil med njimi! In ali se še spominjate slavoslovja, ki jih je bil deležen "new deal"? Mi smo tedaj rekli, da je bilo vse tisto le ubrizg za poživljenje kapitalizma.

Tako je bilo, tako je in tako bo, dokler se unije, namesto da se lasajo med sabo, ne zdramijo za solidarnost, za samostojno politično akcijo in pa dokler se ne odločijo ne samo za priviske k mezd, ampak za socializacijo bogastev. To je, da se izrečejo za odpravo sistema izkoriščanja in s tem za iztrebljenje privatnega dobičkarstva. Torej dokler se ne poževe v boj za socializem, bo zmerom tako kakor je bilo in je sedaj.

Jugoslavija se pripravlja na prve volitve pod novo vlado

V prenovljeni Jugoslaviji se vrši volilna kampanja. Prva po mnogih letih. V Washingtonu in Londonu pazijo nanjo veliko bolj kot pa so še kdaj v prejšnji Jugoslaviji. Kajti v prejšnji je bil na krmlju stari red. V novi je na površju režim, ki deluje za navadnega človeka, torej proti privilegijem posejdujočega sloja.

Pravijo, da je Jugoslavija pod Titom totalitarna država. Zaplenjuje privatno svojino, razlastuje veleposestnike, jemlje rudnike angleškim in francoskim milijonarjem in bankam, ločila je cerkev od države in ustvarja vlado delavcev in kmetov — torej "komunistični" režim.

A vendar bo imela volitve. Vršile se bodo 11. novembra to leto. V svojem proglasu pravi Tito med drugim:

"To bodo najbolj demokratične volitve (v skupščino ali konstituantu), kar smo jih še kdaj imeli."

V njih bodo prvič volile tudi ženske. In pa člani narodne obrambe, ki so se borili proti okupatorjem. Oni imajo volilno pravico neglede na starost.

Isti Titov proglas pravi, da je volilna pravica odredena samo tistim, ki so bili "izdajalci"... odprti kolaboratorji z napadalci, to je, le oni, ki so izdali svojo domovino v najhujši uri zgodovine njenega naroda."

Nato ugotavlja, da je k sreči teh zelo malo. Pa jih je bilo bržkone več, a so zadovoljni, če jih bodo pustili tudi na volilni dan v miru.

Glavna volilna lista je — ali po ameriško rečeno — tiket narodne fronte. Tito pravi:

"V nji so združene vse demokratične sile Jugoslavije, vse demokratične skupine in posamezniki."

Kaj pa opozicija? O nji izjavlja: "Tudi opozicija izven narodne fronte bo imela vse priljubljenosti do volitev. Dobila bo vse mogoče prilike svobodno stopiti pred narod, ki bo lahko svobodno

JAPONSKA SE TOLAŽI, da je bila tepena vsled ameriške premoči v produkciji in na morju ter v zraku, in pa vsled atomskih bomb, proti katerim ni imela nobenega efektivnega sredstva. Kaj take bombe pomenijo, pričča gornja slika. Hirošito, ki je bilo eno izmed najbolj propevajajočih japonskih mest, je v razvalinah. Vzelo je dobro sekundo, da se je sesulo. Vzelo bo leta, predno bo znova zgrajeno.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

V tretje gre rado, pravijo

Ko sem zadnjič zapisala, da bi se človek rad semintja nalik školjki zaklopil, mi je bila v mislih predvsem petorica svetovno veljavni mož, ki je tisti čas še konfirarala v Londonu.

Seje so se vršile za zaprtimi durmi, vendar se raznim poročevalcem ni dalo molčati. Ker jim je manjkalo zrnja, so pa zalagali liste s plevami. Ali tudi med plevami se je lahko zatipalo marsikaj. Bila so vmes namigavanja, da se je lešeno — ne pet ljudi, ampak pet lednikov... Pa da so — z izjemo Molotova — prišli na konferenco le površno pripravljeno.

Navsezadnje, čemu treba priprav? Ako si vtepemo v glavo, da bomo dosledno pobijali vse, kar nam nasprotna stranka predloži, je naš namen tako rekoč napol dosežen. In no, mar ne sedimo na tajni formuli atomske bombe? (Ta tajnost se zna še kdaj bridko maščevati!)

Edini, ki ga ponesrečeni izid te prevažne konference nima občutno skeli, je naš Byrnes. Churchillovo imperialistično politiko smo kolikor toliko poznali. Saj je ni nič več prikrižval, odkar je bila nevarnost poraza za Anglijo odstranjena. Zato smo se mnogi oddahnili, ko je Churchillovo mesto zavzel socialistično orientirani Attlee. Obetali smo si med drugim, da

bo pokazal več smisla in volje do sodelovanja, ne le z Ameriko, marveč i z vlado sovjetske Rusije ter z novimi vladami ostalih malih narodov.

Pričakovali smo in skoro samoposebi umevno se nam je zdelo, da bo pod novo delavsko vlado odnehal reakcionarni torijski pritisk na dežele, ki so se obubožane komaj izvile izpod nazifašističnega nasilja. Pričakovali smo, da se bodo napeli vijaki tam, kjer treba, na primer v odnosih s Francovo Spanijo, ki je postala zavetišče in zaklonišče zagrtjenih nazijev.

Ali predsedniški stolec se pod Attleejem še ni utegnil ogreti, ko je ta že vstal ter iznad angleškega plota pokazal staro sebično Churchillovo masko: Naše stališče v vnanjih zadevah bo ostalo neizpremenjeno... Z drugimi besedami: Demokracija Churchillovega kova postaja le nam doma v oviro, za vsa izven naših meja pa je popolnoma na mestu!

Veliko razočaranje je bilo to. Saj so se vsa svoboda in pravico ljubeča ljudstva morala držniti, ko so v Attleeju spoznali Churchillovo kopijo in so se za svoje nove upe morali obrisati pod nosom.

To bo, ali na je, odprlo oči tudi marsikateremu našemu socialistu, ki načeloma odklanja

odločil, komu bo izrekel zaupnico?"

In kdo je opozicija? To je vprašanje. Opozicije v Jugoslaviji sta dve: Ena, ki ne more biti priznana, ker je delala z okupatorji, torej izdajalsko, in druga, ki stremi s pomočjo Amerike in Anglije vrniti Jugoslavijo v stari red, torej pod Petra, Mihačevića, pod slovenski klerikalizem in srbsko čaršijo v splošnem.

Dalje je opozicija v Jugoslaviji proti Titu poosobljena v Milanu Grolu, ki je bil v Titovi vladi podpredsednik, pa je iz nje izstopil, pa v dr. Vladimirju Mačku, ki je šele po porazu Hitlerja zbežal s Hrvaške na varno v Pariz. Tudi minister vnanjih zadev Ivan Šubišič, se ni v Titovi vladi počutil domačim. Je mačkovec, daš ni toliko hrvaški nacionalist kot je Maček. Se ko je bil v San Franciscu so pravili, da ne bo šel več nazaj, ker si ne upa. Pa se je le vrnil. Ko pa je začel v Parizu Maček rogoviliti, in ker Šubišič pripada njegovi (hrvaški kmečki) stranki, mu ni kazalo drugega kot ali prekleti voditelja svoje stranke, ali pa iti z njim.

Odločil se je za slednje. Ob enem se je odločil za pot v Pariz. A ko je Tito, ki je prav tako Hrvat, kakor Šubišič, (Maček je slovenskega pokolenja), doznal, da bo morda njegov minister vnanjih zadev iz inozemstva nagajal, mu je preklical potni list. Ivan Šubišič, daš energičen človek, je med tem zbolel in Tito pa je prevzel njegov portfelj ministra vnanjih zadev, ki je baš v tej dobi v jugoslovanski vladi eden najvažnejših.

Ta isti Šubišič in Milan Grol sta se lotila v volilni kampanji v Jugoslaviji ustvariti opozicijo, ki naj jima bi jo podprli zavezniki — namreč Amerika in Anglija. To ju je pokopalo.

Opozicija mora imeti zaslobo v narodu, ne od zunaj!

Kampanji je vroča vzlic jeseni. Opozicionalci so spoznali, da nimajo nikakršnih izgledov dobiti kaj prida glasov. Čeravno bodo volitve tajne — pa so izjavili, da se s svojimi listami kandidatov umaknejo. A ob enem so poudarili, da bodo te volitve "totalitarne", torej kaj bi se nam splašalo umešavati se v boj, ko vemo, da je za nas v naprej izgubljen!

Skoda, da se volitve v Jugoslaviji vzlic Titovemu zatrdilu ne bodo vršile tako, kakor bi bilo prav, namreč po ameriško in angleško. Ampak ker je opoziciji zagotovil popolno svobodo, je njena krivda, če si NE UPA v boj.

Iz obetanj Tita in članov njegove vlade je razvidno, da veje med njimi najširši optimizem o bodočnosti države, ki jo grade. To, da bodo v volitvah zmagovali, je gotovo. Da bi le tudi zmagovali v načrtih za dvignjenje življenskega standarda jugoslovanskih delavcev in kmetov, pa bo dobro

vse, kar količakj diši po narodnostnem vprašanju. Kakor si je Bog ustvaril brado najprej samemu sebi, tako si jo sebi in svojemu narodu ustvarja rimski papež, tako si jo ustvarjajo angleški laboritje.

Delavska solidarnost, internacionalnost itd., vse to se jako lepo sliši. Toda teorija in praksa je dvoje. V praksi je angleška delavska stranka angleška in kakor kaže, namerava tako tudi ostati. Usodno zlo pa je to, da je podpisala torijski imperializem. V senci imperializma in njegovega dvojčka militarizma se bo nemara skuhalo nova vojna. V tretje gre rado, pravijo. V Argentini so baje že na sledi nove atomske bombe. Rusi raje molče...

Lepi časi se nam obetajo!

O VRAŽAH ITD.

Hudus, Wyo. — V "Drobitu" Johna Chamazarja sem čital med drugim njegovo omembo o ženi, ki mora po porodu v cerkev, da se očisti. Pred nekaj desetletji sem bil bivši katoliški duhovnik McCabe pisal, da ako bi katoliška žena razumela, kako jo duhovnik pri "čiščenju" po latinsko zmerna in zaničuje, bi ne šla nikdar več k njemu.

Tudi je pisal, da ako bi deklice vedele, kaj pomeni "blazenje" je sad tvojega telesa", ne bi več silile v cerkvene stebre, ker jih zaničujejo.

Chamazar pravi, da možu po sedanjih cerkveni razlagi ni treba iti na "čiščenje", pač pa samo njegovi ženi. Tako se godi po naukih cerkve. A je tudi veliko žen, ki sploh nimajo moža, pa rode. Tiste so v katoliških deželah še bolj zaničevane.

Kaj več bi o tem prav lahko pojasnili sodružniki "Ameriške domovine", ker so o tem dobro podkovani.

Pa bo kdo rekel: "Cemu vleči na dan take stvari?" Pa si mislim: Naj ljudje vidijo, da ni vse res, kar jim kak novopečeni zdražbar prinese iz domovine. Tam mu je postalo vroče, pa je sem pobegnul.

Krist je učil, pojditte in oznanujete moj nauk med vse narode, pa mu vzlic temu ni šlo.

Ko prečitam Proletarca in Prosveto, si predstavljam, da imam približno tolikšen greh, kot je debelost vodene buče (wetermelon). Pa grem k spovedi in zopet sem brez greha.

J. Pintar.

LEON BLUM POUVARIL VAŽNOST SOLIDARNOSTI ZA DELAVSKI RAZRED

Leon Blum je dne 18. sept. časnikarjem dejal, da bo francoska socialistična stranka postala osrednja celica svetovne delavskega gibanja in da bo to gibanje res kaj pomenilo le, če bo zidano na temelju solidarnosti.

"Nimam rad, če kdo pravi, da naj snujemo blok zapadnih držav v protitež Sovjetski uniji", je rekel Blum in ta argument podprl z dokazi, da bi to pomenilo le novo vojno, a že v prejšnjih dveh smo se naučili, kako strašna so masna klanja v današnji "prosvitljeni" dobi.

Nemško delavstvo v največji in v najtragičnejši preizkušnji

Zgodovinar Saul K. Padover, avtor "Jeffersona" in drugih knjig, ima v "Nationu" z dne 22. sept. članek z naslovom: "Tragedija nemškega delavstva", ki je vreden, da ga človek prečita. Padover je bil pred minulot vojno visok uradnik v departmentu za notranje zadeve, med vojno pa častnik v naši armadi v oddelku za psihologično vojno. Nemčijo torej dobro pozna. Delavstvo ni po uničenju svojih voditeljev storilo ničesar proti Hitlerju. Kar je voditelj prestopal preganjanja, so bili potem brezbrilni. Ne nemški social-demokrati, ne nemški komunisti nimajo nikakršnih zaslug za boj proti nazizmu in sploh je Nemčija edina dežala v Evropi, kjer ni bilo med delavstvom proti fašizmu nikakršne akcije. Ravnalo se je po besedi "verboten" do kraja. Če ti je prepovedano, ti je prepovedano in tega se drži, pa boš lahko izhajal. Taka je bila psihologija nemškega delavstva. A tudi nezadovoljno ni bilo, kakor Padover zelo dobro razlaga. Ko je Hitler razgalil prejšnje delavske voditelje in jih uničil hipoma, ali pa v koncentracijskih kempah, je delavske unije preuredil v striktno nacijsko "organizacijo" oziroma v masino propagando, ki mu je obetala lepše življenje, stalno zaposlenost, približke velikim družinam, izlete in vse sorte druge ugodnosti, ki jih pod kajzerjem in republiko ni imelo. In vrh tega je nacizem tudi nemške delavce omamila s frazami o "nadljudih", ki jim je usojeno gospodovati nad Evropo sebi v korist.

"HIŠA GOSPODA HARRINGTONA"

Chicago, Ill. — "Kdaj boste spet imeli igro," nas vprašujejo ljudje, ki radi posejajo slovenske predstave. In jim odgovorjamo: "V nedeljo 9. decembra v dvorani SNPJ."

Vstopnice so kot običajno v predprodaji po 65c in pri blagajni 75c.

Da, ampak kaj pa boste igrali? Vprizorjena bo ljudem v zabavo in za kratek čas sijajna veseliga "Hiša gospoda Harringtona."

Zadnjič smo vprizorili dramo "Norec", sedaj pa bomo nudili nekaj takega, da se bo človek lahko od srca nasmeljal in se smejal še na poti domov.

"Hiša gospoda Harringtona" je fino odsko delo. Pred leti je bila večkrat vprizorjena v ljubljanskem gledališču z velikimi uspehi in prav tako na slovenskih odrih v Clevelandu.

Režiser te igre je Milan Medvešek. Kdor ga je videl v dramo "Norec," ali v njegovih prejšnjih vlogah, ve, da bo ta vprizoritev prav tako izborna podana.

Nabavite si vstopnice v predprodaji. Imajo jih člani in članice kluba št. 1 JSZ in razni drugi prijatelji slovenske dramske umetnosti.

Naj še omenimo, da bo po predstavi plesna in prosta zabava, na kateri bo igral Možinovo trio. — PO.

Prepoved konvencij veliko škodovala

S 1. oktobrom so ukinjene vse odredbe, ki so se tikale prepovedi konvencij in raznih drugih potovanj v skupinah.

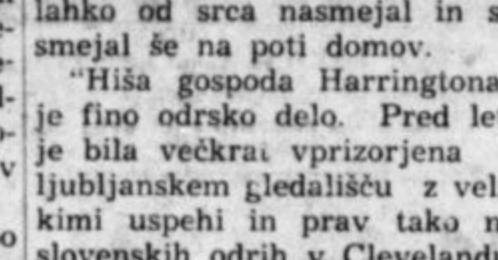
Najbolj prizadete so bile vsled teh odredb unije, ki imajo pred sabo najtežje probleme, pa jim konvencije niso bile dovoljene. Trgovske komore so si pomagale z neuradnimi sestanki, Ameriška legija je dobila dovoljenje že prej, a razne druge organizacije pa so morale svoja zborovanja preklicati do drugega leta.

Veliko Rusov v Nemčiji vrnjenih domov

Iz Sovjetske unije je bilo nagnanih v Nemčijo na prisilno delo milijone ljudi. Izmed teh je bilo letos vrnjenih nad dva milijona.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da se ameriški in angleški državniki rajše navdušujejo za demokratiziranje Bolgarije, kot pa n. pr. South Carolina, od kjer je naš državni tajnik Byrnes doma, ali pa Indije in kolonij, ki jih Anglija vlada, to mi nikakor ne gre v glavo!

POVESTNI DEL

GABRIJELA PREISSOVA:

Gospod Jurij

Iz zbirke "Korotanske povesti"

(Nadaljevanje.)

Starejši ljudje so radi poslušali kaplanove pridige, ker je baje govoril bolj glasno in razločno, dasi je bilo baš obratno, le da župnikov glas ni segal poslušalcem do srca kakor kaplanov. Mladenci so ljubili kaplana, ker je bil živahen zunaj cerkve in jim ni skazil nobene poštene šale in zabave; ženske pa so ga imele rade zato, ker je bil še tako lep, da je bilo kar škoda, da je šel za gospoda. Otroci v šoli so se jako veselili ure, ko je prišel poučevati; najmanjša deca — samosrajčki pa so ga klicali, kadar so ga zagledali: "Julij, gospod, plid' sem!"

Zato je menil Tomaž Brlog, da bi moralo solnce sijati kar najlepše, ker pride gospod Jurij v Senticakob, da bo maševal in vodil procesijo. Pa je neizprosna usoda že tako odločila, da bi danes deževalo, če bi bilo tudi nebo jasno. Gospoda Jurija pa to ni tako jezilo, kakor Brloga in ostali cerkveni svet. Smehljal se je pod dežnikom, in ko je naglo opravil cerkvene obrede in je procesija minula, je stopil zadovoljno h Kabonu in se pomešal med župljane. Ker je bilo že popoldne in je gospod Jurij imel še opraviti popoldanske večernice, je ostal kar tu pri kosilu. Bila pa je že starodavna navada, da so pri Kabonu na ta dan pripravili za južno dvojce vrst mesa in potico, posuto s cimedom, skuhali in spekli so pa to zgodaj jutraj, da je šla gospodinja potem lahko brez skrbi za procesijo. Pili so pa hruškov most; kar so imeli najboljšega, ki so ga naredili tega leta v Senticakobu, so ga nalašč pripravili za to priliko. Zvonarjeva Franca, najmlajšega gospodarja, je doletela naloga, da je natakal; prisesti pa ni mogel k skupnemu obedu, ker zanj ni bilo prostora. Dobro je vedel, da to ni bilo kar slučajno; videlo se mu je na zardelem licu in turobnem, prisiljenem smehljaju, kako ga peče v prsih zavest, da se je pred štirinajstimi dnevi vrnil iz štirideskega zapora... In te njegove lahkomišelnosti — koliko denarja so ga stale! Ljudje so že govorili, da je on na pol že dogospodaril in da bo moral prodati vsaj polovico svojega posestva, da poplača odvetnika in razne neumne dolgove.

Toda v resnici pa ni bilo tako hudo. Pokojni Zvonar je zapustil sinu nezadolženo posestvo; njegovo zemljišče je bilo najboljšje v Senticakobu. Urša, Franova mlajša sestra, je imela svojo doto naloženo pri gospodski; kadar bi se pa možila ali bi postala polnoletna, pa naj bi ji brat izplačal še pet sto goldinarjev.

Oče je bil še živ, ko je Fran šel v vojak; te dve leti, kar ga ni bilo doma, ker mu je med tem umrl oče, sta bila njegova nesreča. Odovela mati mu je pošljala dosti denarja; Fran pa se je prevzel in hotel biti kakor gospod; da mu ni bilo treba snažiti konja in obleko, je rajši plačeval drugemu. Čisto drugače se mu je kazala mladost pri vojakih nego doma. Tu ni bilo drugega nego hoditi na polje, od tod domov k skupni južini, o praznikih v cerkev, ob semnjih v mesto, — a nikake zabave nikjer; pri vojakih pa — oj, kako

veselo je bilo! Časih se je spomnil na dom, in pred oči mu je stopila vsa šentjakobska vas s svojimi malimi hišami. Zdelo se mu je, da je doma vse lepše, ceste so bolj snažne, nebo je bolj jasno, zvezde so večje, da, še celo ta nagajiva megla je bolj prijazna doma nego drugod... Zakaj se mu je tako zdelo, tega ni vedel. — In, ali mu je to kaj pomagalo, če se je postavil v vojašnico? Saj se je zmenil zanj le malokdo. Vse drugače pa bi bilo, premišljal je dalje, ko bi šel domov v dragonski obleki, ki mu je pristojala tako lepo. Pred zadržljivo cerkvijo pred mašo — tam bi se postavil! Potem pa bi šel na zadržljivo kegljišče; pred večernicami so hodile tu mimo vse zadržljivo krasotice... Počakal bi, da bi prišla županova Zefa mimo, in bi jo poklical, da bi ga pogledala; sicer se ona ne bi ozrla, tako je pobožna. Fran je premišljal, kaj bi ji neki povedal... in ob tem se je tako zamislil na dom, da mu je hotelo prsi raznesti in da skoraj ni mogel zaspati... Ko se je potem Fran, vsled materine prošnje oproščen vojašnice, še pranje vrnil domov nego je pričakoval, se njegovi znanci niso toliko brigali zanj, kot je pričakoval Senticakobčan, so bili sploh mirni ljudje, katerih ni zlepa nič spavilo iz vsakdanjega tira: naj se je peljal poštni voz, s tuji prenapoljen, po cesti, naj je dirjala grajska bogato opravljena kočija skozi vas — nihče se ni brigal za to. In zato se tudi niso dosti menili za lepo Franovo vojaško obleko in njegovo bolj ponosno in samozavestno nastopanje. Nekoč pa je prišel k njemu potuhnjeni mešetar Florijan in ga začel prigovarjati, da bi prodal svo mlado govejo živino, katero je Fran mislil rediti, zadržljivo mlinarju, ker se baje nikakor ne izplača rediti jo. Vzlic materinemu prigovarjanju je Fran verjel mešetarju in prodal telice; s tem si je hotel nabrati toliko denarja, da bi kupil dva konja in lahko kočijo, kakršne ni imel nihče v vasi. Ko je to storil, so jeli ljudje na njegove stroške norce briti. Urša je nekaj zvedela, kako se posmejujejo sosedje in pravijo, da bo Fran za leto dni molzel konje, voziček pa prodal na semnju zadržljivo baronu. To je povedala doma, in Fran je to hudo grizlo. Ko je neke nedelje popoldne stal pod lipo pred hišo in je pozdravil mimogredočo Zefo, je videl, da mu je komaj odzdravila. Tedaj pa je hitel v hlev, napregel konja in se odpeljal kakor blazen v mesto. Tu je nakupil sodček tirolskega vina in sto smok ter se naglo vrnil. Sklical je sosedove Brlogove, Prazlove in svoje posle ter jih učil tako piti vino, da so razbili vsako izpraznjeno steklenico ob lipo pred hišo; zraven pa so kadili viržinke in kube in vriskali kakor Indijanci. To je bilo nekaj nenavadnega in se je precej razneslo po okolici; pametni gospodarji, kakor sta bila Brlog in Prazel, so prepovedali svojim sinovom, da bi se družili z Zvonarjevimi Franom.

Potem pa je živel Fran zopet trezno več tednov. Bolehna ma-

ti ga je bila vesela. Neumorno je delal kakor mravlja in si ni privoščil koščeka slanine za dopoldansko ali popoldansko malico, dasi je dajal najemnikom tako malico; zadovoljen je bil s suhim kruhom. Zvečer po delopustu je pa on, ko so se drugi pogovarjali ali že spali, še vedno delal razne stvari za sestro Uršo. Naredil ji je škatljico za šivanje in za uro, posodico za sol in ji popravil polomljeni kolovrat. Sestro je zato imel tako rad, ker je imela baš take rjave, svetle, na čelu malo kodraste laske in tak ljubezniv pogled kakor tista, ki je tako sveto povedala pogled.

Ali kakor povsod, tako so videli i Senticakobčan pri vsakem človeku najhitreje napačne ter jih raztrgali. Nihče razen gospoda Jurija ni poznal — ali ni hotel poznati — Francovih dobrih lastnosti. Sam gospod je bil doberga srca, in zato je našel na vsakem drugem nekaj dobrega.

Gospod Jurij je večkrat pogledal Franu in premišljal o njem, da je skoro pozabil jesti. Do danes še ni vedel, kaj je Franu tako razkačilo, da je mestnega stražnika, ki mu je prepevedal naglo voziti po mestu in mu konja ustavil, udaril z bičem in ga še opsoval. To pa je imelo hujše posledice za Franu nego vse dosedanje neumnosti; kajti izgubil je svoje dobro ime, ker so ga zaprli, in mati mu je umrla največ radi tega. Gospod Jurij je Franu danes opazoval in zapazil je nekaj na njem, da se je skoraj začel bati zanj. Nekaj obupnega se je čitalo Franu na obrazu, kar bi znalo biti še bolj nevarno nego prejšnje njegove budalosti.

Ali kdo bi Franu vodil po pravi poti? Materina beseda je v molknila, sestra Urša je bila že od rojstva slabotna, sosedje pa so bili taki, da se na noben način niso hoteli utikati v usodo drugega — bodi s svetom, bodi z dejansko pomočjo. Vsakdo je skrbel le za svojo malho, samo v cerkev, na semnje in časih v gostilno so hodili vsi skupaj; če je pa kdo tu povedal svoje mnenje, mu nihče ni ugovarjal, temveč le rekel: "Prav ima!"

(Dalje prihodnjici.)

Nekaj drobiža

Chicago, Ill. — Ako je res, da je v Evropi vse železniško omrežje uničeno, in ako je poročilo, da vozijo vlaki iz Trsta redno v Ljubljano in v Zagreb zanesljivo, potem je s pomožno akcijo UNRRA nekaj narobe. Sicer se zavedam, da je papež v Rimu in v Beogradu. Ker če bi bil v slednjem, bi Jugoslavija prejela 200.000 tovornih avtov, ne pa Italija; in pa za 450 milijonov dolarjev živeža ter drugih potrebščin, do katerih je Jugoslavija tisočkrat bolj upravičena kot pa so laški polentariji.

Citamo, da je bila zmagovalna nad japonskim militarizmom atomska bomba. Vse mogoče. Zdi se mi, da avropski reakciji atomske bombe še ne bo treba. L. 1944 sem s. A. Gardnu na vrtu SDC izrazil bojazen, da ko bo vojne konec, bo evropske narode dominirala tista sila, ki bo imela največ kruha na razpolago. Sedaj se to prakticira. Zavedam se sicer, da ima umirajoči kapitalizem res atomske bombe na razpolago, a ob enem tudi na milijone hlebcev kruha. To se seveda nanaša na naš ameriški kapitalizem. Kruha pa osvobodjeni, raztrgani ljudje v Evropi nimajo. Torej jim je pomoč od

VELENACIJI SO SE POSKRILI, a proti manjšim ribicam pa se vrše obravnave, v katerih je bilo že veliko obsojenih. Mnogi izmed njih so bili svinje, dasi se s tem dela pravim svinjam krivco. Na gornji sliki sta dva izmed glavnih morilcev, ki sta direktirala uničevanje jetnikov v logarju Belsen v Nemčiji. Na obravnavi sta krivdo tajila, a dokazov proti njima je bilo toliko in tako grozovitih, da sta dobila zasluženo kazen. Na levi je Josef Kramer, zvan "bestija v Belsenu", in na desni dr. Fritz Klein, ki je izvrševal "tehnično delo" za pokončevanje jetnikov. Obravnava proti njima se je vršila v Luehenburgu.

tu dobrodošla. A imajo pa nekaj, kar je zanje tisočkrat bolj častno kot vse vojne iznajdbe. Imajo socialna načela. Imajo program za nov družabni red, ustvariti nov svet, novo človeško družbo.

Ali se vam ne zdi napačno, ko največja demokratična država na svetu nasprotuje takim idejam?

Sem zelo radoveden, če je v Washingtonu še kaka oseba, ki je ponosna na ameriško revolucijo?

Zdi se mi, da ima Italija najboljše železniško transportacijo. Prvič zato, ker je deležna iz Amerike največje podpore in pa ker se fašiste še vedno slavi, kako so z dučanjem na čelu poskrbeli, da so vlaki ob času odhajali in prihajali. Torej je škoda, ker so tako velikega večjaka njegovi ljudje — ali če jim rečejo partizani — za pete obesili? Mar naj bi še v naprej skrbel za vzoren železniški promet!

Tiste dni, ko sem to pisal, sem čital, da je bil v Pragi aretirani pater Peter Moehler, predstojnik samostana v Tepli. Z njim vred je prišla oblast 14 menihov. Dokazano jim je bilo, da so ves čas vojne služili nacijem in da je bil njihov samostan gnezdo nacističke aktivnosti. Ali ni to za katoliško cerkev jako "častno" in sramotno za slovenski klerikalizem, ker taka izdajstva v Rimu podpira?

Da, marsikaj se je dogodilo na svetu, odkar je atomska bomba eksplodirala nad Hirošito. Central Tojo, prejšnji premier, si je skušal najti srce s samokresom, pa ga je zgrešil in bo ozdravil, kakor pravijo zdravniki. Glavni nemški vojni zločinci so dobili srčno hibo in so pod zdravniškim nadzorstvom policijskim nadzorstvom. Torej imajo tudi oni srce??

Ameriški vojak slovenskega rodu poroča, da je v nemškem koncentracijskem taboru našel svojo lastno mater... Časnikar William McGaffin poroča iz Tokia, da ameriška vojna komanda na Japonskem vojakom svobodno dopušča posecati lokale, v katerih jih zabavajo gešje. V najfinejših lokalih je cena za eno uro zabave, brez pižake in jedca 200 jen ali okrog \$13. Seksualni brlogi so v Tokiu zmerom dobro obstojali. Sedaj, ko so tam naši fantje, jim bo šlo še boljše, ako je verjeti poročilu. Sicer je bila to v Tokiu zelo važna industrija že prej, sedaj pa se je pospešila. Morda bo vojaška oblas tpod vodstvom MacArthurja določila za te vrste zabave "dostopno ceno", a tudi še potem bo drago.

Poročilo omenjenega časnikarja se mi zdi zelo zanimivo, zato k njemu tudi izražam to svoje skromno mnenje. Znano vam je, kako vrtnarji cepijo v divje mladice žlahtne trepljke, in iz tega zraste drevo, ki rodi sadje najboljše kakovosti. Enako se cepi tudi divje vrtnice. In kakšen krasen cvet obrode! Ameriškim vrtnarjem na Japonskem, ki se sicer na držve vsi danih predpisov, želim uspeh,

so pa si edini, kateri je pravi, kot se ne morejo zediniti v ničemer drugem, kar bi bilo res dobro za svet.
John Chamazar.

Delavske unije imajo spet internacionalo

(Nadaljevanje s 1. strani.)
vodstva. Posebno ne zastopniki sovjetskih unij, zato so ga prepustili Angležem, kar je dobro v namerah za sporazumno delovanje.

Nova internacionala strokovnih unij ni sicer kaka zelo idealistična stvar, ampak vendarle veliko večji up, kot pa so ministri, ki so se razšli s sestanka velike petorice skregani.

Zed. države imajo zastopstvo
Eno najtežjih nalog v gibanju mednarodnega delavstva vrši v naši deželi predsednik ACW Sidney Hillman. V Londonu je imel veliko truda, prvič, ker je moral pojasnjevati, čemu AFL noče v novo mednarodno delavsko gibanje, drugič, ker takozvani "new deal" v Zed. državah pomenja, in tretjič, ker se mu lanski volilni boj ni posrečil, ako tudi je trdil, da se mu je.

Vseeno je CIO v novi delavski unijski internacionali dobro zastopan.
Vsem je bilo žal, da zastopnikov AFL ni bilo zraven. Ampak krivda je bila kajpada na Greenovi strani.

V odbor nove svetovne zveze strokovnih unij je bil izvoljen za predsednika Walter Citrine, kar je zelo dobro radi tega, ker se pred konferenco nasprotniki toliko trdili, da se hoče unijskega gibanja po svetu polastiti Sovjetska unija. Sedaj je dokazano, da delavske unije v sovjetski zvezi ne streme po vodstvu, temveč le po sodelovanju.

Odbor nove internacionale
Kot že rečeno, je predsednik novoustanovljene svetovne zveze strokovnih unij Walter Citrine, kateremu ne more nihče očitati, da je kak "sopotnik" ali radikalen socialist. Je pa jako sposoben in pa zvest delavstvu, čeprav je konservativen v svojih nazorih.

Zastopnika unij v Severni Ameriki sta Sidney Hillman, ki se je za ustanovitev nove internacionale silno trudil, in pa en Kanadčan. Vse unijsko delavstvo v latinski Ameriki pa bo zastopal Lombardo Toledano.

Konferenca zastopnikov unij v Parizu torej res ni izšla kakor bi morala, ampak vseeno, bila je uspeh.

V Jugoslaviji veliko sirot
Jugoslovanski delegat v UNRRA, dr. Rudolf Bičanić je poročal, da je v Jugoslaviji 88.000 sirot, ki ne bodo nikoli vedeli, kdo so jim bili starši. Razgubili so se v najmlajši dobi, pa jim je nemogoče vedeti, od kje so doma ali kako je ime očetu in materi. Vsa briga za te otroke je na ramenih države. Poleg teh je 485.000 sirot, ki imajo koga izmed svojcev, da jim pomaga, a glavno skrb zanje ima država. A to še ni vse, kajti v državi je poleg omenjenih 685.000 otrok iz tako revnih družin, da jih mora v glavnem preživljati vlada.

Razdejanje v Srbiji
V minuli vojni je bilo v Srbiji porušeni 50.000 hiš in drugih stavb. Izmed teh jih je bilo 4.000, večinoma šolska poslopja — posest države.

Tudi Peter "vojni zločinac"
Državna komisija v Beogradu je dne 1. oktobra objavila poročilo, v katerem izjavlja, da je kralj Peter bil posredno in neposredno pomočnik nacijev, največ s tem, ker je podpiral generala Dražo Mihajlovića. Poročilo o aktivnostih kralja Petra obsega 1.100 strani in tisoč dokumentov.

TISKOVNI SKLAD PROLETARCA

- XXIV. IZKAZ
Cleveland, O. Ivan Babnik \$5; Felix Strumbelj \$3.50; po \$2: Peter Valenčić, Ludvik Medvešek, John Smuk, Vinko Klemenčič, Fran Rich in John Lazar; po \$1: Karol Vertovšnik, Jos. Trebec, John Zalar, Jos. Fabjančič, Math. Mešec, John Centa, Anthony Zakrajšek, Frank Zagar, Frank Zupančič, Joško Okoren, Cilka Kožuh, Solly Strumbelj, Urška Mulej, Jennie Dagarin, Elizabeth Krančević, John Tavčar, Jos. Drobnič, John Gabrenja, Frank Kačar, Matt Kern, Louis Pike, Anton Kovačič, Jacob Šubelj, Anton Debelak, Leo Simončič, Frank Meserko, Frank Sifrer, John Kocjančič, Frank Franceelj (šuštar), Frank Kranjčević, John Pife, Walter Lazar, John Medvešek, Edward Branisel in Jos. Babnik; po 50c: John Zaletel in Joseph Širceč; po 25c: Frank Rode in Joseph Pograjc, skupaj \$57.00. (Nabral in poslal Felix Strumbelj.)
New Waterford, N. C., Canada. Po \$1: Herman Drobesh, Frank Rupnik in Frank Povh, skupaj \$3. (Poslal Herman Drobesh.)
Barberton, O. Anton Yakich \$2. Koppel, Pa. Frank Matetič \$1. Little Falls, N. Y. Frank Gregorin \$2.
Lisbon, O. Jacob Bergant \$3.25. Luzerne, Pa. Stefie Vratarić \$2. West Mineral, Kans. John Marrott \$2.25.
Martins Ferry, O. Johanna Rebol \$1.
Cleveland, O. Frank Česen \$3; Josephine Mažgon \$2, skupaj \$5.
Detroit, Mich. Po \$2: Joe in Ana Koss in Kathy Junko; Anton Jurca \$1, skupaj \$5.
Sharon, Pa. Po \$1: Tony Gorenc (Warren, O.), Frank Cimperman in Joseph Cvelbar, skupaj \$3. (Poslal Joseph Cvelbar.)
Dearborn, Mich. Mary Knez \$1. (Poslal John Plachter.)
Sharon, Pa. Anton Bogolin \$1. Carmichael, Pa. Anton Zupančič 25c.
Johnstown, Pa. Po \$1: Frank Mikuš, Steve Koren (Bolts, Pa.) in John Bombach, skupaj \$3. (Poslal Frank Cvetan.)
Pueblo, Colo. Po \$2: Frank in Frances Pogorelec in Paul Russ; Evelyn Hochevar 50c, skupaj \$4.50. (Poslal Ludwig Yoxey.)
Oglesby, Ill. John Hotko \$2.
Fontana, Calif. Christine Jontes \$1.00.
Chicago, Ill. Louis Hren \$2; Jože Hrovat \$1, skupaj \$3.
Sheboygan, Wis. Leo Milostnjak \$1.50.
Pittsburgh, Pa. Anton Chater \$2. (Poslal Anton Zornik.)
Cleveland, O. Frank Ažman \$2. Andy March \$1, skupaj \$3. (Poslal John Krebel.)
Skupaj \$108.75, prejšnji izkaz \$991.79, skupaj \$1,100.54.
OPOMBA: V zadnjem izkazu so bile v celotnih številkah pomote. Pravilno bi se imelo glasiti: Skupaj \$81.58, prejšnji izkaz \$910.21, skupaj \$991.79.

SEJA KLUBA ŠT. 27 JSZ

Cleveland, O. Prihodnji petek, 12. oktobra bo redna seja kluba št. 27 JSZ. Vabi se vse članstvo, da se jo udeležijo vsi do zadnjega. Sodrug, čakajo nas velike naloge, za obnovo našega pokreta. Jim bomo kos? Pridite, da se pogovorimo o njih. — John Krebel, tajnik.

HELP WANTED

- STRONG YOUNG MEN
18 to 30. — Factory work. 47 hours a week. — War time wages. — Steady work assured
TRAVER CORP.
404 N. SACRAMENTO BLVD. KED. 0724
OPERATORS for allaround work in a beauty shop. High pay. Steady. 5 days week — Good working conditions
PRIM BEAUTY SALON, Ber. 2969 2006 N. Lawler
FINISHER for custom made dresses
Good Pay
MAURY OLENICK 39 South La Salle St. Room 1213
Experienced Man for Automobile glass work. — Must know how to cut glass and how to polish it.
Good pay for right man.
Ed's Glass and Mirror Shop 318 S. Cicero Ave. — Est. 1921
OPERATORS on sewing machines. We need 15 operators with steady employment — 44 hour-week, time-and-a-half after 40 hours. Easy work — good pay for beginners — King Sportswear, 1115 N. Franklin.
WOMEN and GIRLS for easy assembly work. Nice pay. Good working conditions. Steady work. Ask for Mr. Keeley.
DURA CRAFT INDUSTRIES 1644 N. Honore St.

ZA LIČNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.
Tel. MOHAWK 4707
1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETARCI SE TISKA PRI NAS

D. D. T.
Guaranteed Service
We are in possession of the modern electrical lights. — We service stores, factories, schools, churches, offices, residences, taverns, restaurants etc.
Guaranteed D. D. T. Service Is Very reasonable
Give us the opportunity for a demonstration to show you how we eliminate all the flies, cockroaches, bedbugs etc.
HARRIS CHEMICAL CO.
Manufacturers of the chemicals
3069 Milwaukee Ave. Keystone 4821-4822
For your accomodation you can call until 10 p. m.
— DAY and NIGHT SERVICE —

HELP WANTED

DELO DOBI

**Dvojica
MOZ IN ZENA**

Dobra plaća in popolnoma novo lastno stanovanje

delati za družino in oskrbovati PODEZELSKI DOM, pomagati vrtnarju, postrežnici, hišnici in perici. Zena mora biti dobra kuharica in pomagati v stanovanju. Mož mora voziti in pomagati v spodnjem delu hiše. Ako se počutite zmožni in dovolj izkušeni opravljati to delo in imate dobra priporočila, se bomo lahko pogodili za LIBERALNO PLACO. Telefonirajte

MISS PARKS
Phone MOHAWK 5300

M-E-N
Make your future with the best Company in the Country

Meat Packing Co.

Meat Cutter Helpers — Cleaners — Work in Cooking Department — Shipping Clerk

Good Pay — Bonuses — Group insurance — All kinds of privileges — Paid Vacations — Bouses for Night Shift

OSCAR MAYER & CO.
1241 No. Sedgwick Street

ASSEMBLERS

(THIS IS A MODERN PLANT)
EASY TO LEARN

— 48 Hour Week —

ESSENTIAL INDUSTRY — STEADY JOBS
WITH EXCELLENT POST WAR FUTURE

MULTI-ELECTRIC MFG. CO.
4223 West Lake Street

MEN—MEN
for General Factory Work

No Experience Necessary

Hours: 4 P. M. to 12:30 A. M.

Permanent Job For The Whole Year

SHOTWELL MFG. CO.
3501 POTOMAC

**WE NEED AT ONCE
PUNCH PRESS OPERATORS**

TOP WAGES — STEADY WORK
TIME AND A HALF FOR OVERTIME

Good working conditions — Permanent all year around

APPLY AT ONCE

SHERIDAN ELECTRONICS
2850 South Michigan
Phone CALUMET 2100

MEN — ALLAROUND WORKERS

Secure your future with this organization
We are in need immediately for MEN for all kinds of work in our shop. — Steady work. — Good working conditions and pay

Chicago Curtain Stretcher Co.
1125 W. 37th Street

HELP WANTED

M-E-N!
Secure Your Future!

Now! Since the war is over, an old established Company needs workers for permanent position!

- Our work is not a season work!
- Good working conditions
- Paid Vacation

The Hinde and Dauch Paper Co.
3301 WEST 49th PLACE

**MEN — MEN — MEN
PUNCH PRESS OPERATORS**

NO SET UP REQUIRED

Turret Lathe — Packers & Rough Grinders
DAY WORK 58 HOURS WEEK

DELTA STAR ELECTRIC CO.
2437 WEST FULTON STREET
Phone SEELEY 3200

**MEN AND BOYS
Needed As General Laborers**

In modern grain elevator. — 18 to 50 years of age
Steady position, time and half over 40 hours
Pleasant working conditions. Near a good transportation

Apply

CARGILL; INC.
122nd and Torrence Road

**WE NEED
MEN AND BOYS
For Pressroom Work**

ALSO

**General Factory Work in Engraving Department
and Other Departments**

Time and half over 40 hours.—Day and night shift.—Good Wages. — Good working conditons. — Permanent work

APPLY
2436 West 15th

GIRLS & WOMEN

**General Utility Floor Worker
Hand Finishers**

Hand Buton Hole Makers

**Sewing Machine Operators
With or Without Experience**

WILL TEACH

M. BORN & CO.
1060 West Adams
Manufacturers of Ladies and Men's Suits and Overcoats
Phone SEE 6306

**Assemblers
Drill Press
Operators
Milling Machine
Operators
MACHINISTS**

WITH TEACHING BY
**WITH GENERAL
MACHINE SHOP
EXPERIENCE**

APPLY

**Joseph Weidenoff
Company**
4340 W. Roosevelt Road

GIRLS—WOMEN

CLEAN, EASY WORK
in
MAIL ORDER
NEEDLE WORK HOUSE

Wrappers
Checkers
Stock Clerks
Order Fillers
No Experience Needed
Good Salary
Loop Location
Pleasant Place to Work

**FREDERICK
HERRSCHNER CO.**
33 SOUTH WABASH AVE.
2ND FLOOR

**MEN & WOMEN
FOR
General
Factory Work
NO EXPERIENCE
NECESSARY
GOOD WORKING
CONDITIONS**

APPLY

**Meyercord
Company**
5339 West Lake Street

BRICKLAYERS
Concret Block Layers
\$2.00 PER HOUR

Steady Work
Good Transportation

**Hanson Construction
CO.**
4452 LELAND AVE.
Tel.: Kildare 4070

HELP WANTED

WOMEN AND GIRLS
18 TO 40 YEARS TO
WORK IN PRESS ROOM

Day or night shift. — Good pay. — Easy hours. — Pleasant working conditions. — Steady

Apply To-Day

2436 West 15th Street

MEN — MEN

WE HAVE URGENT NEED FOR

Plastic Mold Makers

MUST BE EXPERIENCED. — PERMANENT

APPLY AT ONCE

Sheridan Electronics
2850 So. Michigan Ave. Phone Calumet 2100

BINDERY GIRLS
AUTOMATIC STITCHER FEEDERS

ALSO

GIRLS TO LEARN

DAY OR NITE WORK. — BONUS. — VACATIONS
GOOD WORKING CONDITIONS

Phone CALUMET 5375

MEN—MEN

Punch Press Operators
Drill Press Operators
Shipping Clerks
Packers for Shipping Room

"Get Set Now"—Progress Rapidly in Permanent Post War Jobs — "We Pay Well"

CANAL 0120

**American
Colortype Co.**
Permanent Positions —
Good Wages

WOMEN

**BINDERY GIRLS
TABEL WORKERS**

Apply

1151 W. Roscoe
1257 Fullerton

First class factory for Ladies and Childrens dresses — needs

Experienced Operators
to work on the sewing machine
We also need

Pressers and Finishers
Experience not necessary
New factory — Good working conditions — Vacations — Insurance — We pay the highest scale for piecework. — Piece work bonuses — Experienced operators can make as much as \$1.00 per hour.

Apply in person at
PHIL-MAID, Inc.
529 So. Franklin Street
(9th floor)

**Unusual Earning
Opportunity**
FOR EXPERIENCED
AUTOMOBILE MEN

**MECHANICS and
AUTO PAINTERS**

Bring Tools and go to work
7113 N. Clark Street

Experienced SPOT WELDERS to work on frames and lamps
Also helpers on the bench and 2 men for Foot Kick Press
Good pay—Steady employment
**PREMIER WIRE LAMP
FRAME CO.**
1716 S. Michigan Avenue

Auto Mechanics
(Experienced Preferred)

TOP WAGES
STEADY EMPLOYMENT

Scholl Motor Sales
7023 South Halsted
TRIANGLE 0341

CAKE BAKER
EXPERIENCED

Excellent starting salary.
Good working conditions
Permanent work

Apply at once

DIAMOND BAKERY
5616 WEST MADISON
2 to 4 P. M.
Phone AUSTIN 3535

**Experienced Tailors
Fitters & Shop Foreman
ALSO WOMEN OPERATORS**

Knowledge of Army-Navy Uniforms helpful but not necessary
Most excellent opportunity in Chicago.—Apply in person
MR. GOLDBAUM

**FORT DEARBORN
TRADING POST**
167 W. WASHINGTON ST.
Phone STATE 7237

**STOKER
INSTALATION MEN**
MUST BE EXPERIENCED

48 Hours Week
PAY DEPENDS ON YOUR QUALIFICATIONS NOW.
PAYING \$50 WK. and UP

APPLY NOW
HOLLUB SUPPLY CO.
3911 WEST LAWRENCE
Phone —UN. 9866

BAKERS WANTED

Steady work
Good working conditions
— GOOD PAY —

Apply
Mrs. Parker Cookie Co.
5809 W. Division St.

MECHANICS

ON PUNCH PRESS
MAINTENANCE

Apply
**TRICO
STAMPINGS INC.**
2505 WEST CERMAK ROAD

HELP WANTED

NO EXPERIENCE IS NECESSARY

GIRLS

WE NEED YOU FOR
WRAPPING CANDY

48 HOUR WEEK — DAY OR NITE SHIFT
NEW ORLEANS CONFECTION
1455 WEST HUBBARD STREET
Ask for MR. WELCH

Pripravite se za povojno bodočnost **SEDAJ**
MI NUJNO POTREBUJEMO /

DEKLETA IN ZENE

za lahko tovarniško delo — 5½ dni v tednu
Čas in pol za nad 40 ur
DOBRA PLAČA — PLACANE POČITNICE
Nobene izkušnje se ne zahteva

AMERICAN COATING MILLS
312 NORTH MAY STREET

EX-SERVICE MEN—BOYS—MEN
16 to 65 years old — 90c per hour

ALL-AROUND WORK IN MODERN GRANERY
Steady positions with overtime after 40 Hours

The best working conditions — Convenient Transportation
Bus Service

CARGILL INC.
122 Street and Torrence Road

MEN — Allaround workers — Girls

Steady employment in a printing shop. — Allaround work. Exeperience not necessary. — Good working conditions. — Good pay. — Time-and-a-half after 40 hours. — Day or night shift.

Apply at this address:
2436 W. 15th Street

**NIGHT
JANITOR
MILWAUKEE
RAILROAD**

2423 Southport Avenue
Apply Room 67

MECHANICS

Automobile workers can make as much as \$150.00 per week.
Clean factory. — Good working conditions

Apply

HULL-DOBBS
4655 Washington Blvd.

Women and Girls
Wanted to work in a factory
Experience not necessary
GOOD PAY
Steady employment

Apply at
**J. Greenebaum
Tanning Co.**
3057 North Rockwell Street

BEAUTY OPERATOR
All around, five day week. — Top salary and permanent position to the right party. Ideal surroundings. Closed Monday

VIENESE BEAUTY SALON
3525 W. Chicago Ave.
VAN. 0837

**GIRL OR WOMAN
OPERATOR**

Experienced. — \$1 an hour minimum. Exclusive ladies tailoring. Small shop
Very fine working conditions

DESIGN STUDIO
424 FULLERTON LIN. 3028

COMPTOMETER OPERATOR

Permanent work
Good salary
Five days
Experienced or beginner

PATTERSON-SARGENT CO.
CAN. 2611 1882 S. Normal
Ask for Mr. Buikama

FACTORY WORKERS — For Paint Manufacturing Shop. — Steady Work.

TOMLINSON PAINT & VARNISH CO.
4501 W. Haddon

TYPISTS WANTED
5-day week. \$30 per week. — We teach you how to handle electric office machines
Good transportation

Telephone STA. 2174
Ask for Mr. MARTINO

PRESSER
OUR CUSTOM PANTS
STEADY
APPLY ROOM 513

FORLANDO PANTS SHOP
160 NO. WELLS STREET.
CHICAGO

**50 MEN AND WOMEN
AT ONCE**

Your Salesmanship Is Your Future. Your Future With US IS UNLIMITED
\$75.00—\$250.00 Earnings
Calling on Stores

3558 ARCHER LAF. 1244

Attention Beauty Operators
Capable — Experienced
Ambitious — Start To Succeed
With Us — Earn Good Salary
and Tips.—5 Day Week
You'll be happy in congenial surroundings

7952 S. Ashland Ave. Tri. 0811

**TAILORS
COAT MAKERS**
Steady Work. — Excellent Working Conditions

Apply
23 NO. FRANKLIN ST.
Ask for MR. HAWELKE

**BUSHELMAN
AND PRESSER**

Steady Work. — Very Good Wages

PARKSIDE CLEANERS
5626 Diversey Avenue

WOMEN—GIRLS Experienced
on sewing machines—Steady work — Good pay — 1½ for overtime. Good working conditions — Apply immediately

G. & G. EMBROIDERY CO.
1647 N. Winchester

OPERATORS—experienced all-around. Steady. High pay. 5 day week. Pleasant atmosphere

Mondays closed

DEVON BEAUTY SHOP,
2913½ W. DEVON AVE.

WATCHMAKER, experienced
Highest pay — Steady work
Good working conditions

Apply at Room 1407
A. E. KRAUSE & CO.
29 E. MADISON ST.

CABINET MAKERS — Steady work in a small factory — 5 day week. — Apply

3514 FULLERTON
Tel.: Belmont 0236

PACKERS
Ambitious Girls wanted for steady position
Rahmeis-Factory
Experience not necessary

HYDROX CORP.
415 E. 24th Street

OPERATORS wanted immediately. Allaround machine shop workers. Overtime after 40 hours Good working conditions. — Apply

W. R. BROWN CORP.
5720 Armitage Ave.
2 block south of Grand ave.

KOMENTARJI

Rumunski kralj Mihail ni bil edini izmed kraljev, ki je apeliral na ameriško vlado, naj mu pomaga ustvariti demokracijo v njegovi deželi. Seveda s tem, da bi Zed. države pomagale odstraniti sedanjo vlado in demokracijo pa izročile kralju v varstvo, dasi mu je toliko zanjo kakor za lanski sneg.

Mihailov bratrance, ubežni kralj Peter v Londonu se je na predsednika Trumana obrnil s sličnim apelom že v začetku minulega poletja. Tudi on s boji za demokracijo v Jugoslaviji, oziroma za bodočnost svojega trona. Iz takratnih poročil v listih je bilo razvidno, da je Truman v svojem odgovoru pohvalil herojsko vlogo Jugoslavije v minulih vojni in da bodo Zed. države pomagale demokracijskim gibanjem, ne bodo pa se umešavale v notranje razmere kake dežele s podpiranjem ene stranke proti drugi. Z obljubo v Quebecu — namreč, da se bo kralj Peter vrnil na svoj dvor, torej ne bo nič.

Dinastija Karadžoržev je bila za Jugoslavijo silno drag luksus. Dočim je bila do prve svetovne vojne, ko je živela samo od Srbije, dokaj skromna in je takratni kralj Peter (stari oče sedanega kralja) veljal za demokrata, je pa njegov naslednik kralj Aleksander na stroške cele Jugoslavije začel uvajati na dvor razkošje, graditi novo kraljevo palačo v Beogradu, eno v bližini Beograda in tretjo za svoje poletno bivališče na Bledu. Medtem je za vsak slučaj vlagal na svoje ime velike vsote v inozemskih bankah, tako, da bi bil Peter in njegovo sorodstvo dovolj preskrbljeno, če bi moral v inozemstvo, kar se je zgodilo. — Kralj Peter živi v Londonu razkošno kakor je v Jugoslaviji, toda ne na stroške vlog, ki mu jih je v Angliji in drugod preskrbel njegov dalekovidni oče, ampak zajema ves čas tudi od kar je v ubežništvu, še vedno iz državne blagajne. Poročevalec čikaške Tribune je v depesi iz Londona, datirana 26. sept., dejal, da so nastale v preživljanju Petra in njegove žlahte precejšnje reforme. Petrovi materi kraljici Mariji, ki je prejela \$17.500 na mesec, je jugoslovanska vlada po 1. oktobru to "plačo" ukinila. Peter je prejel \$10.000 na mesec, dva njegova brata vsak po \$5.000 in vrh tega se je na stroške državne blagajne trošilo še za razne druge stvari Petrovega dvora. Toda tudi nova jugoslovanska vlada teh dajatev se ne bo ukinila, dokler se ne reši vprašanje oblike vlade. Razlika je le, da po 1. oktobru dobiva vse te zneske Peter sam in je od njega odvisno, koliko hoče dati materi, bratom, svoji ženi in v razne druge namene. Vseeno, škoda je trošiti toliko denarja za družino, ki nima druge "zasluge" kot da je po smrti

Aleksandra "podedovala" Jugoslavijo. Taka izplačila so za deželo, v kateri mora na milijone Petrovih "podanikov" živeti v pomanjkanju in mnogi v bedi, vse predrag spas, oziroma so zločin, čeprav je "legalen".

Čehoslovaška išče v Zed. državah tri sto milijonov dolarjev posojila, ki ji je bilo v merodajnih uradih v Washingtonu 22. skoro odobreno, pa se je med tem oglasil ameriški poslanik v Pragi Lawrence Steinhardt s svarilom, naj ameriška vlada izplačilom nekoliko počaka, češ, treba je najprvo dognati, kako daleč namerava čehoslovaška vlada iti s svojim nacionaliziranjem industrije, rudnikov in drugih privatnih bogastev. Kajti Američani verujemo v "svestost privatne svojine", torej ne bi bilo prav, če bi tujim deželam s svojimi posojili pomagali pogaziti to največje načelo privatnega kapitalizma.

Na Japonskem je v službi ekonomskega svetovalca pri generalu MacArthurju polkovnik R. C. Kramer, ki je bil pred vojno smrtni sovražnik Rooseveltove nuanje in notranje politike in aktiven v "America First". Pravi, da ko se vrne, se bo starem svojemu gibanju znova pridružil. Ni čudno, ako Rusija tako odločno zahteva, da naj imajo na Japonskem besedo tudi druge zavezniške države, ne samo MacArthur v imenu ameriške vlade!

Kdo štiti zločince? V Londonu posluje komisija združenih narodov, ki raziskuje, kdo so vojni zločinci in kaj storiti z njimi. Jugoslovanski delegat v nji je Radomir Živković. On je dejal, da so vojni zločinci pomorili v Jugoslaviji nad milijon ljudi, požigali in ropali, a zavezniški (Angleži in Američani) vzlic temu niso izročili Jugoslavije še niti enega vojnega kriminalca, čeprav jih zahteva. Kajne, tudi to je demokracija! Jugoslovani bi tiste ljudi obsodili v smrt, pod anglo-ameriško zaščito pa žive v udobju, večinoma v Italiji, drugi na Bavarskem in Koroskem.

Ameriški časopisi med sabo zelo tekmujejo, kdo bo prvi dobil oziroma kupil razna zapurna pisma bivših osiščnih veljakov ali pa njihne dnevne zapiske. Tako je zaupnik enega ameriškega časniškega sindikata kupil dnevne novice bivšega Mussolinijevega zeta grofa Ciana, ki so vzbudile v javnosti veliko zanimanja in med mnogimi zavezniškimi državniki pa strah, češ, kaj, ako bo mož povedal vse skrivnosti naših odnosajev z dušecem in njegovim fašizmom! Celu Sumner Welles se je moral otepati! Potem so prišli na vrsto Goeringovi zapiski. Minuli tedni in v razne druge namene. Vseeno, škoda je trošiti toliko denarja za družino, ki nima druge "zasluge" kot da je po smrti

AMERIŠKI JETNIKI v japonskih logarjih so imeli strašne čase. Glad, bolezn, golazen, mučenja in zaničevanje. Edina vera jim je bila v nepremagljivost Zed. držav. Bomo že rešeni nekega dne—tako so si pravili z dneva v dan. Mnogi so med tem vsled podhranjenja in mučenja umrli, močnejši so vztrajali in doživeli dan svobode in pa pot v bolnišnico, kjer jim je bilo pomagano k okrevanju in nazaj v normalno življenje. Gornje je slika, ko se je našim jetnikom v japonskih taboriških pošiljalo potrebščine s pomočjo parasutov.

so material, iz katerega si prizadevajo izluščiti pravo resnico. Kaj šele bo, kadar bo kdo iztaknil Hitlerjevo zapuno korespondenco in jo prodal za v tisk? In pa kako zanimiva bi bila Rooseveltova pisma, če bi smela v tisk!

Tyler G. Kent, star 34 let, doma iz Virginije, je bil pred vstopom Zed. držav v vojno klerk v ameriškem poslanstvu v Londonu, kjer je razreševal šifre (code). S šiframi, ki so znane le najzaupnejšim ljudem pri vsaki vladi, in vsaka ima svoje znanke za tajno pisavo, lahko rečeš, da ti je mati umrla. A v šifrah to lahko pomeni, "pomoč se bliža". Ta ameriški klerk je baje po "naključju" prišel v razmerje z Rusinjo, ki je delovala za "bele" (carske) Rusje in imela "baje" zveze s Hitlerjem. Pa ji je Kent povedal, da je iz šifer dognal, kako Roosevelt Churchillu obljublja vstop Amerike v vojno. To je bilo okrog leto dni pred japonskim napadom na Pearl Harbor. Da-li se je tisti Rusinji posrečilo, lo poslali Hitlerju Kentove razvozlane šifre ali ne, ni dokazano. Angleži trdijo, da je to poskušala, pa so Kenta aretirali, ga z dovoljenjem ameriške vlade leta 1940 prignali pred svoje sodišče, ga spoznali krivim in obsodili na sedem let zapora. Njegova mati v Ameriki se je zavzela zanj in pridobila na svojo stran precej kongresnikov in senatorjev, češ, vi ste bili zmerom zoper Roosevelta, dajte mojega sina osvoboditi, pozovite ga pred kongresno komisijo, da vam pove, kar ve, ker on veliko ve, pa bo ljudstvo izprevidelo, kdo je kriv v tej stvari! Torej je možno, da se bo tajno delovanje pokojnega Roosevelta pralo v kongresu, kar bo sicer zanimivo, a ne dobro za pomirjenje živcev ameriškega ljudstva.

Delavski tajnik Schwelzenbach je dejal, da je najboljši prijatelj delavstva tisti, ki si mu upa povedati, da si samo seje seme svojega razdejavanja. Ni slabo povedal, ampak v mislih je imel povsem nekaj drugega kot pa pokojni Eugene Victor Debs, ki je slično poudarjal.

V Italiji leži cele kupe pisem iz Jugoslavije, ne da bi se kdo kaj posebno žuril, da se jih bi poslalo naprej. Pisec te kolone je prejel dva. Oba sta potovala okrog dva meseca, oba sta bila odprta v Italiji in potem znova zaprta s papirnatim limanin trakom italijanske cenzure. Vest o kupih pisem iz Jugoslavije, ki leže v Italiji, je prinesel v Ameriko jugoslovanski uradnik, ki se je na poti sem tam potrudil dognati, kaj Italijani počno z jugoslovansko pošto. Bilo bi dobro in potrebno, da se bi jugoslovanska vlada in njena poslanstva v Washingtonu, Rimu in Londonu zavzela za to stvar. Kaj pa Italijane brigajo pisma Jugoslovancov, ki so naslovljena v Ameriko, ne pa v Italijo?

Neki slovenski list v Ljubljani je priobčil članek o podpori, ki so jo dali ameriški Slovenci osvobodilnemu (partizanskemu) gibanju in pravi, da je bil prvi v teh vrstah urednik Prosvete Ivan Molek. Tu sodijo, da je tisti članek napisal Mile Klopič. V njemu je bila priobčena tudi Molekova slika. To pomeni, da so tam o delu SANSa in njegovih ljudeh zelo slabo poučeni in pa da so še brez pravih zvez z ameriški Slovenci. Kaj pa je delal ZOJSA, da ni ljudi v starem kraju počutil, kakšna so tukaj trenja in kdo je kdo na eni ali drugi strani bojev za demokracijo in take reči?

Liga katoliških Slovencev ni bila ustevaljena proti nikomur, je rekel njen glavni in vodilni odbornik Joseph Zalar. Pa se je zmotil, bržkone vedoma. Kajti ustanovljena je bila za boj proti sedanji jugoslovanski vladi in zoper Sansa in Zojsa. Za ta boj je bilo mobilizirano tudi "glasilo KSKJ", kar je bilo pričakovati. Ali se urednik Ivan Zupan s tem strinja ali ne, ni povedano. A zdi se, da se je naveličal in gre po vetru, kakršne piha v njegovih vrstah.

Ivan Butković se je pred tedni odločil za popolen prelom s komunisti okrog Narodnega Glasnika. Izstopil je s svojo skupino iz Hrvatskog Narodnog Vijeća in ustanovil Hrvatski Savez, v katerem je temelj Hrvatska Bratska Zajednica. Imajo tudi svoje posebno glasilo, "Ameriški Hrvat", ki ga urejuje Milan Petrak. Navdušujejo se za dr. Vladimirja Mačka in proti Titu. Ni verjetno, da bodo ameriški Hrvati uspeli v teh naporih kaj boljše kot so ameriški Poljaki, ki jih je baje šest milijonov. Pognali so se v boj proti poljski vladi v Varšavi ne samo s svojo silo, ampak s podporo vsega organiziranega klerikalizma v Ameriki, pa kaj so dosagli?

V "konsulti" (posvetovalnem parlamentu) v Rimu se je oglašila ženska—prva ženska v zgodovini italijanskega parlamentarizma — in rekla, da bi ženske ne vodile Italije morda nič boljše kot so jo moški zavozili, a očitali jim je, da pade vsa krivda za njen padec na moške. "Me ne stremimo prevzeti vodstvo nad našo državo," je rekla, "ampak če bi ga prevzele, bi prav gotovo ne mogle napraviti iz nje večje polomijade, kot ste jo vi."

URADNO IME JE "VOJNA ŠT. II." Ameriška vlada se je odločila z odobritvijo predsednika Trumana minuli svetovni oboroženi konflikt uradno označevati za "World War II." Priporočila, da se je bi označevalo za "šestletno vojno", ker je v Evropi trajala šest let, niso obveljala. Dobro vojne še nikoli ni bilo in ne slabega miru. — Franklin.

Nekaj o ministrih, ki so na sestanku v Londonu reševali svet

Napisal DONALD BELL za ONA

Ako hočemo pravilno soditi o tem kar se je dogodilo v Londonu, je treba pogledati nekoliko tudi na ozadje vnanjih ministrov, ki so se zbrali tam. Ameriški vnanji minister Byrnes je bil zdaj šele na svoji tretji veliki konferenci. Po sestanku v Potsdamu je imel komaj kratak mesec dni časa, da se posveti nujnim potrebam reorganizacije svojega ministerstva — ki ni lahka stvar — in že je moral na pot v London, na neizmerno važno konferenco petih vnanjih ministrov.

Precej slični je slučaj njegovega britanskega kolega, Bevin, ki je imel morda 6 ali 7 tednov na razpolago, da se posveti nalogi izdelati popolnoma novo britansko vnanjo politiko. V tej dobi je imel jako malo časa, da se razgovarja z ministri in predsednikom Attleejem, ki je bil ves čas skrajno zaposlen z nujnimi domačimi problemi. To je najbrž vzrok, da je bil Bevin primoran tesno slediti že ustanovljenim linijam konservativne vnanje politike. Ko so Zed. države preklicale Lend-lease, je moral posvetiti vse svoj čas temu vitalno važnemu vprašanju — glede vseh drugih pa se je moral popolnoma zanesti na to, kar mu je predložil stari urad na Downing Streetu — posebno glede mirovne pogodbe z Italijo in za Balkan, kjer je moral hote ali nehote, sprejeti naziranje torijev.

Francoski vnanji minister George Bidault pa je že preko leto dni na svojem mestu in je poleg tega tudi kot kontinentalni Evropejec poznavalec vseh teh problemov.

Isto velja za sovjetskega vnanjega komisarja Molotova, ki je prebrisan strokovnjak za vse predele Evrope, o katerih so razpravljali v Londonu.

Ne smemo torej biti presenečeni, da sta ravno Bidault in Molotov predložila konferenci par novih problemov, ter tako potek razgovorov obrnila v novo smer.

Prvi je nastopil Bidault. V tistem pomenku je govoril general de Gaulle v prilog zahodno-evropskega bloka. Nameral je s tem povzročiti pri Rusih nekaj zmešnjave in nervoznosti a pri Angležih prijetno presenečenje. Ta korak ni bil posebno spretno izveden v pogledu trenutka, ki je bil izbran za to. Nikakor ni v zvezi s programom londonske konference, in tudi ni obvezen za Francijo, ker je de Gaullejeva vlada še vedno provizorična. Francija pač skuša spraviti na razpravo londonske konference vprašanje zahodne nemške meje. Francija ni dovolj močna, da bi mogla spremeniti program konference in se je radi tega skušala opreti na Anglijo. Čisto mogoče je, da bodo zahodni zavezniški in tudi Rusi vsaj do neke mere ugodili Francozom. Jasno pa je, da sedanja francoska vlada ne more zgraditi bloka zahodnih držav. Francoski korak je torej bluff, ki pa ni edini v Londonu.

Rusi so tudi storili korake, s katerimi skušajo izboljšati svojo položajo. Deloma neuradno, deloma uradno so namignili, da se zanimajo za italijanske kolonije. Ruske zahteve niso neupravičene. Ako je sprejet sistem mednarodnega varuštva za kolonije, ni nobenega vzroka, da bi ostala Rusija izključena. Toda jasno je tudi, da je Rdeče morje za Rusijo le malega pomena, obenem pa skrajno neprijetna točka za Anglijo. Iz ruskega stališča je to najlepša prilika za pobotanje.

Jugoslovani hočejo Trst. Ako se Rusi odpovedo svojim zahtevam glede baze v Rdečem morju, bo morda dobil maršal Tito Trst in Julijsko krajino. Britanija in Amerika silno obsojati politične režime na Bolgarskem, v Rumuniji in na Madžarskem, Rusi pa imajo kar najstrožje pomisleke proti vladi v Grčiji. Tu zahtevajo politično svobodo, ali pa da postanejo prejšnje italijanske kolonije svobodne in, ako ne, da so udeleženi v njih administraciji. Tu di tu je pobotanje mogoče. Spori na londonski konferenci, ki groze zastaviti njeno slovanje, niso resnični spori,

temveč poskusi, ki se tičejo izboljševanja pozicij prizadetih sil. Byrnes in Bevin nista mogla biti pripravljena na vse, kar se je zvrnilo na njihovo mizo — toda tudi njima je jasno, da vse zahteve niso dobesedne.

Zabava Družabnega kluba

Chicago, Ill. — To soboto 13. oktobra bo domača zabava Družabnega kluba Slovenskega centra. Vsi člani so bili pisмено povabljeni na to veselico. Ako kdo vabil ni prejel, naj mu bo to v naznanilo. Vsi dobrodošli. Postrežba bo prvovrstna, ker vojne je konec in ni več tolikšne stiske dobiti potreščine kakor prej. Naš družabni klub, ki je v angleščini inkorporiran pod znanako Slovene Center Social Club, ima sedaj nad tri sto članov s plačano članarino, all točno ročno, 316.

Na zabavi v soboto ne bomo le peli, jedli in pili, ampak tudi plesali. Igrali bodo Možinovi (Možina trio), torej bo sijajno! Gornje število članov družabnega kluba vključuje še tiste, ki imajo članarino za to leto plačano. Pridite tudi drugi in jo poravnajte tajniku Johnu Raku, ali pa Luku Groserju na tej zabavi. — P.O.

Priredba Sansovih podružnic

Chicago, Ill. — Podružnica Slovenskega narodnega sveta v tem mestu bodo imele skupno prireditev v nedeljo 18. novembra v dvorani SNPJ s peštrim programom. Prosimo vse druge slovenske organizacije, da ne bi prirejale na omenjeni datum nikakih svojih zabav temveč sodelovale za boljši uspeh te priredbe. Več o spredu pozneje.

Za centralni odbor podružnic SANSa,

Frank Smith, tajnik.

Kriza Anglije, ki jo bo Attlee težko zmagal

(Nadaljevanje s 1. strani.)

še mogla skobacati kako nazgor, da se bi lahko smatrala s svojimi dominjoni Zed. državam in Sovjetski uniji enakovrednim, to je vprašanje za novi režim.

Kaj z reformami?

V voljni kampanji je delavska stranka obljubljala širokotezni program socializacije premožnikov, velike industrije in transporta. Njena obetanja so mikavna, ljudstvo ne sicer v bedi, a vendar v pomanjkanju. Churchill je govoril le v vojni terminologiji, pa se je delavska stranka po volitvah na svoje lastno začudenje znašla v vladi in sedaj je zanjo problem, kako obljube tudi izpolniti.

Komaj se je dobro ustanovila, ji je naš predsednik Truman ukinil "lend lease". To je bil udarec še posebno zato, ker so takoj sušili glasovi, da je to storil zato, ker je hotel s tem angleškim volilec dokazati, da bi mi pomagali Angliji še v nadalje le pod Churchillom, ne bomo pa podpirali "socializma" v nji. Truman je nato sicer izjavil, da se mi ne vmešavamo v angleške notranje zadeve in v njeno notranjo politiko, a udarec je bil storjen in v Washingtonu se še vrše pogajanja za posojilo Angliji, ki naj bi nadomestilo prejšnji "lend-lease".

Nesreča je, da volilci izročijo državo v roke kaki delavski stranki šele kadar je bankrotirana, v pomanjkanju, ali poražena v vojni in razbita. Zato delavska stranka ne bo mogla delati čudežev, posebno pa je zanjo nevarno, ako se bo preveč udinjala za dekle ameriški vnanji politiki in bo pri tem izgubila še tisto malo samostojnosti, kolikor jo je imela do poraza torijev. Z obetano socializacijo se še ni pričelo. Ampak bo izvedena, dasi je ljudstvo v Angliji že izprevidelo, da je bilo v kampanji vse preveč optimistično. Teža vnanjih vprašanj Poleg notranjih se mora nova

vlada ukvarjati s celo kopico vnanjih vprašanj. N. pr. s Palestino, ki jo zahtevajo židje za popolnoma svojo državo, a arabska liga pa grozi z revolto, ako se priseljevanje židov v njihno pravadno deželo ne ustavi, Anglija je pokroviteljica nad Palestino od prve svetovne vojne dalje. In že takrat jo je objubila židom. Toda odpor Arabcev jo je oplašil, pa je omejila naseljevanje in se s tem židom silovito zamerila.

Delavska stranka je pred volitvami židom Palestino obljubila, a sedaj, ko ima vlado v svojih rokah, pa je spoznala, da se ji je zareklo.

Truman se umešal

Ko je nedavno posegel v to sršeno gnezdo se predsednik Truman s pripravilom, da naj Anglija prepusti v Palestino nadaljnih sto tisoč židov iz Evrope, ki so še vedno v koncentracijskih taborih v Nemčiji (največ pod ameriško zaščito), je Attlee baje zaupno odgovoril, da-li Truman tudi pripravljen posoditi ameriško armado v pomoč Angliji, ako se bi takemu naseljevanju Arabci siloma uprli, kar zmerom prete. In je Truman menda odgovoril, da ne. To angleško delavsko vlado še posebno jezi, češ, čemu moraliziraš, ako nočeš prevzeti nika kršne odgovornosti?!

Kaj z kolonialnim vprašanjem?

Druga zelo pereča reč za angleško delavsko vlado je kolonialno vprašanje. Ako je za svobodo, potem bi morala pomagati ljudstvu v nizozemski vzhodni Indiji in Into-Kajski in sploh povsod, pred vsem pa v Indiji. A dogaja se, da angleške čete pobijajo upornike v nizozemski vzhodni Indiji, v Indokini in drugje, kjer se potegujejo za svobodo.

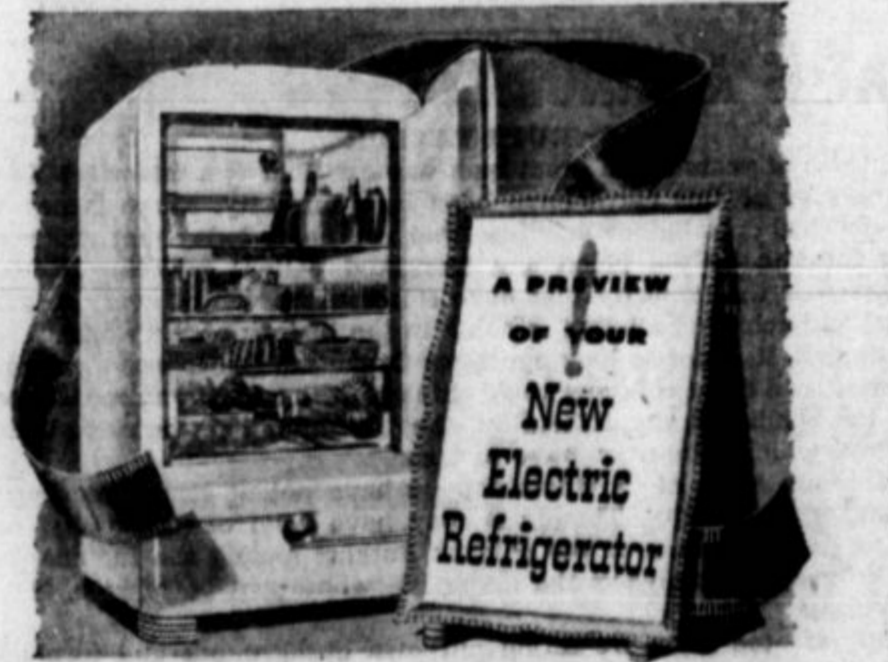
Uporniki namreč poznajo samo imperialistično Anglijo, ne pa dobrih namenov sedanje angleške vlade. In prav gotovo je, da Ernest Bevin do sedaj ni še ničesar storil v dokaz, da misli politiko voditi drugače kot jo je Anthony Eden. Razlika je le, da je Eden "rafiniran" diplomat, dočim je Bevin iz delavske šole, kjer se ljudje le "kregajo". Na konferenci velike petorice si prav gotovo ni ustvaril svetovnega slovesa.

Jugoslavija lahko postane dežela blagostanja

Poročevalec čikaških "Daily News" William Stoneman razlaga da imajo dežele v vzhodni Evropi, posebno Jugoslavija, toliko naravnih bogastev, in pa plodne zemlje, da si lahko tamnojnje ljudstvo ustvari blagostanje v tolikšni meri, kot ga imamo v Zed. državah. Ampak kajpada tista bogastva je treba uposliti ljudstvu v prid, podvigati zemljedelstvo in se pobrihati ob enem za prometna sredstva in vse drugo, kar pomeni pot v boljši živiljski standard.

Opravičevanja se vrše samo na račun tistega, česar se ni spremenilo. — Disraeli.

Boljše je ponositi, kot pa pustiti, da bi strohnelo. — Cumberland.

Nekoliko podatkov, ki ste jih pričakovali o bodočih električnih ledenicah. . . .

Krasota! . . . Bliščeči chrom in plastična oprema, notranjina izdelka, na katerem se ne pozna noben madež. **Zmrzovanje!** . . . Zlednjevalni oddelček za hlajenje jstvin za bodočo uporabo. **Prostornost!** . . . da shrani lahko velike kose mesa, buče . . . in prostor še ostaja. Police nastavite poljubno. **Brzina!** . . . Nobene potrebe za vlačenje tac z ledom . . . niti jih ni treba držati pod pipo, da od-

tali ledene kocke. **Aktivnost!** . . . Znanstveno zmrzovanje in kontrola sopenice vam bo nudila dovolj hladu za zmrazovalni kompartment. **Varnost!** . . . Deluje z zelo nizkim električnim tokom. **Pazite, čakajte!** . . . ter planirajte. Moderne električne ledenice vsebujejo vse zgorajšnje udobnosti, in še več drugih je v načrtu in izdelavi. Oglejte si jih . . . kmalu. In medtem, kupite Victory bonde.

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

POSLUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja Vodi io George Marchant WGES, 1360 kilocycles.

THE RIGHT TO STRIKE RETURNS

Now that the war is at an end the no-strike pledge, so faithfully honored by most America's workers, is a dead issue. And so workers all over the nation are striking.

There is reason for strikes. Prices have advanced despite the pledge of our war-time president that the line would be held. Overtime pay has stopped, with the result that the take-home pay of that large number of people who worked in war industries has been greatly reduced. People need higher hourly rates now if they are to be able to pay the cost of ordinary living.

But an even stronger argument for higher wage rates is presented by those people who take into consideration the effect of a shift from a war to a peace economy. While the war was on the government was private industry's biggest customer, as well as its banker. It was buying that made jobs. In the immediate future, however, it must be private buying.

And unless the workers have the money to spend they will not be able to buy. Thereupon business will slump and unemployment will come as a consequence of private industry's inability to sell what it is capable of producing.

However, this is not written merely to justify labor's demands. More important is the question—

Why is it necessary for the workers of America to assume the losses and inconveniences that are a part of every strike in order to get what they want?

Ponder that question—and remember that for more than 12 years the workers of America were following the leadership of a president who spoke often and persuasively about the rights of the common man—and the suspicion may develop that the workers of America have not used their united power to the right end.

For many years we have been telling the workers of America of the need for a socialized economy. We have told how the private ownership of the means of life divides people into classes.

The very fact that the workers must now fear for their material welfare and strike merely to hold what they have—at a time when destruction stops and millions of able workers are to be added to the number of potential wealth-producers—shows that the trouble that now faces the people of this wealthy nation is basic.

Workers must fear and fight because they have not yet crystallized their power in politics to back an economic plan that would make security and well-being as natural as insecurity and fear is today.

During the war—and before—we warned the workers that a day of reckoning would come. We told them that NOW is the time to end the profit racket and establish industrial democracy. The time which we foretold has arrived and the battle of the classes has been resumed—with defenders of the same old game of wages, profits and human exploitation still making the rules.—Reading Labor Advocate.

There Ought To Be A Law

If any new law is needed it is one to compel all societies, clubs, councils, associations, foundations, institutions, and other such types of organizations to operate out in the open and not behind an alias. Although most of them do operate under their true colors, having nothing to conceal, there are far too many whose main objective is to pull the wool over the people's eyes. Hardly a day passes in which the mail doesn't bring one letter or press release, from some organization we never heard of before, asking for cooperation and assistance of a financial nature, for the very special undertaking which that organization has so unselfishly of course, undertaken.

In the olden days such a letter or press release would have honestly identified the organization from which it came; today every effort is made to cook up a title as remotely connected with the organization's true purpose as possible, and the more unattractive that purpose the more attractive the title. Another thing we have noticed is that if the organization is one engaged in spreading racial hatred or religious intolerance, you can be certain that some place in its title you will find the word "American" or "Democracy" or some equally patriotic and misleading term, and if it happens to be a Communist outfit, you will almost always find the name of Abraham Lincoln, Thomas Jefferson, or some other great American well known for his devotion to the common people.

While we're on the subject, we would like to point out that the Drys are also notoriously adept at this alias business. For example, there's the so-called American Business Men's Research Foundation up in Chicago, which, if honestly named, would be known simply as the Dry Propaganda and False Statistics Factory. Another alias the Drys like to hide behind is the word "temperance", which can be found in almost all of their organizational titles, although temperance is something they know nothing about, never having practiced it. Incidentally, the only ones who would really object to such a law as we propose would be those who, like the Drys, must operate under cover of an alias or go out of business.—The Brewery Worker.

Italy Oves Reparations to Yugoslavia

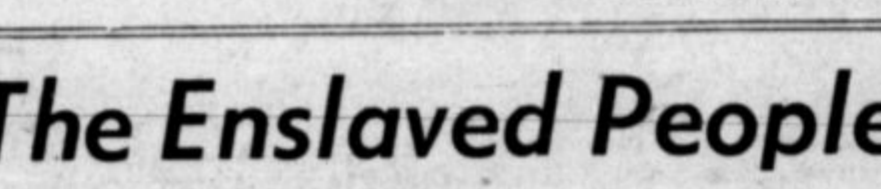
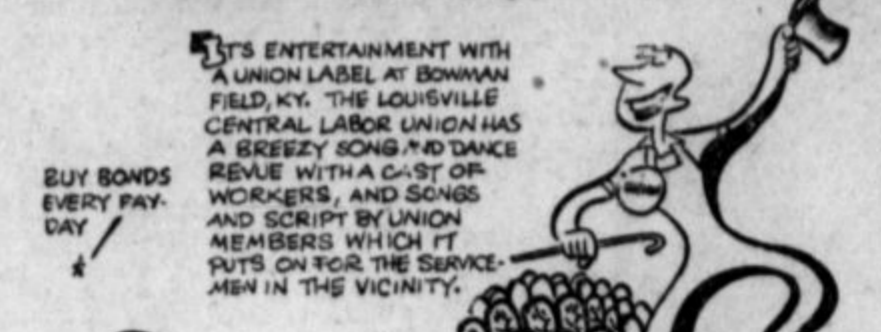
BELGRADE.—(TANJUG) — In connection with the recent London Conference of Foreign Ministers, Mitar Bakić, Secretary-General of the Yugoslav Government, told a TANJUG correspondent, regarding Yugoslav reparations claims against Italy that these claims were announced by Marshal Tito in his speech at the third session of AVNOJ.

Demands for reparations from Italy are based on Italy's responsibility in preparing for and participating in the war and the methods by which she conducted the war. The war damage, caused by Italy in Yugoslavia, has been ascertained and estimated. The national wealth alone, that the Italians destroyed and looted from the 6th April, 1941 till their surrender is estimated at 1,449,363,681 dollars, according to world prices in 1938. To this must be added the loss of national income and the expenses of the Liberation War. No compensation for loss of life, diminished working capacity, or loss of freedom in various forms has been allowed for in this figure. These losses are a heavy blow to our peoples and our national economy. The State Commission for War Indemnity and the State War Crimes Commission have collected exact data about the Yugoslav peoples' losses at the hands of the enemy. These losses will be published later. They are enormous, amounting to hundreds of thousands. The ravages, caused by the Italians are very widespread. En-

IT'S "WORLD WAR II"

In goes down in the official records as "World War II." That designation has been approved by President Truman, "as a matter of simplicity and to insure uniform terminology." Under the President's order, the term will hereafter be used in all official documents.

THE MARCH OF LABOR

IN THE WIND

From THE NATION

U. S. S. R. ZION: The September 15 bulletin of the Agricultural Committee for American-Soviet Friendship, Inc., reports that "twenty years ago the Soviet government offered the territory around Birobidshan, on the northeast border of Manchuria, to the Jews as an autonomous Jewish region. Gradually about 200 enterprising and hardy settlers moved in... These Jewish farmers have converted their part of the Amur valley... into the most homelike place in Russian Asia. Their collective farms compare favorably with any American or European estate."

TOLERANCE: The Gentile League, which lost its charter in July, 1944, because of its anti-Semitism, is seeking for a new license. In an interview with Arthur W. Friede, founder of the league, the Milwaukee Journal of September 14 reports Friede's denial of anti-Semitic charges. "We have to call it the Gentile League," he said, "to let the Jews know we have an organization, too. They have an organization that we can't join, but we won't go that far. If they can qualify, they can join ours... One of the aims of the league is to try to prevent any particular group getting control of (surplus war goods) and gouging the American public... The league emphatically declares that it is not anti-religious."

DEMOCRATIZATION: The September 8 issue of Editor and Publisher mentions that articles from the Chicago Tribune are being sent to the main prisoner-of-war camp at Concordia, Kansas, for use in a German monthly digest, and quotes a letter from the camp's assistant executive officer to the Tribune: "Your newspaper has been coming regularly to this camp and has served a useful purpose indeed in the reeducation of German prisoners."

NOTICE TO THE BIBLE CLASS: A correspondent has sent in a clipping from Variety noting that Frank Ross, who is making a Hollywood spectacle out of "The Robe," has signed a contract to provide color stills from the picture for use as illustrations in an edition of the New Testament to be published after the film released.

WHY NOT AMERICANIZE OUR ARMY?

Congress is passing a bill offering young men unprecedented inducement to volunteer for short periods of peacetime service in the United States Army. Yet Congress and the army doubt if sufficient volunteers will be obtained, and argue it will be necessary to continue the draft after it expires next May.

This raises the question: Why are American boys so reluctant to enter the army? Anyone who talks with enlisted soldiers will find there is one main reason.

Our boys have been brought up to believe they are as good as any other Americans, that we are "born equal." By joining the army they place themselves in a position of artificial inferiority.

In the army, and likewise the navy, there is a sharp class distinction between "officers and gentlemen" and "mere enlisted men." The latter resent that deep down in their souls. They will put up with it in time of war, but will not voluntarily subject themselves to it in time of peace.

Congress should consider whether it is necessary to have that sharp dividing line between officers and enlisted men. Some distinguished officers have believed it is neither necessary nor American, and we heartily agree.—Labor.

WOMEN UNPAID!

The Women's Bureau of the Department of Labor reports that in the Midwest war area women's pay is still below that of men doing similar work. The bureau appeals to the unions to remedy this injustice.

Evidently it feels a plea to the employers would not produce results. As a matter of fact, the labor unions have tackled the problem. They are always battling for equal pay for equal work for men and women.

ODD
Ever thought of it? The night falls but it doesn't break, and day breaks but it never falls.

RACKETEERS STALKING SOLDIERS; ARE TAKING ENORMOUS TOLL

There continues to be much talk of plans to give to returning service men the help which was promised in the highly-advertised "G. I. Bill of Rights."

This newspaper, along with other friends of the veterans, views many of the proposals with suspicion. It has insisted all along that whatever legislation is enacted should contain ample safeguards to protect veterans from racketeers. Already, these harpies are doing a thriving business at the expense of ex-service men.

"Yank," the enlisted men's newspaper, asserts that veterans are now being robbed through spurious schemes to the extent of \$2,500,000,000 a year.

Unscrupulous money lenders and real estate crooks are declared to be lying in wait for victims at almost every corner.

The American Legion has proposed to Congress an amendment to the loan provisions of the "G. I. Bill" which many on Capitol Hill feel may turn out to be bad for veterans and Uncle Sam, but good for money-lending and real estate racketeers.

The legislation, the Legion says, was drafted by representatives of financial interest. It puts responsibility and authority for making loans to veterans entirely within the hands of the lenders. All that the Veterans' Administration can do is to approve loans after they are made. The government guarantees loans up to \$2,000.

The amendment permits banks and other lending agencies to go the limit in making plans. If they run out of funds, they may discount their paper with the Federal Reserve System, obtain more money and make more loans.

The amendment permits veterans to buy homes up to a value of \$10,000, with the Veterans' Bureau guaranteeing \$2,000 and the Federal Housing Administration advancing \$8,000 on a mortgage.

In other words, the veteran can obtain a home without paying a penny down. Naturally, that fact will be capitalized by the unscrupulous real estate man, and used to get outrageous prices for property.—Labor.

TRUSTESHIP FOR THE INDIES

If the Netherlands East Indies are not ready for full independence they clearly ought not to be returned to the colonial rule of the Dutch, either. Dr. Soekarno, president of "the Indonesian republic," may or may not be the ideal man to head the national independence movement. But he makes complete sense when he says: "It is ridiculous for a nation of 7,000,000 Dutchmen to attempt to control the government of 70,000,000 Indonesians." It has been made no less ridiculous by the smug declaration of Holland—after centuries of holding the Indonesians in ignorance, and exploiting them for the profit of the Dutch masters—that these colonial wards will soon be granted "equal" status in a "federation" under the Dutch crown.

The proper immediate solution is establishment of a collective United Nations trusteeship for the Netherlands East Indies, to speed the education, the economic advance and the political experience of the people, and thus prepare them for independence within a fixed number of years. America cannot escape her responsibility in this matter; Asia knows that it was above all our power which liberated the Indies from Japan. Holland in the past has been able to hold them in bondage primarily because the great powers were unwilling to entrust these treasure islands of the Pacific to each other. If we meet our obligation for spreading freedom, we shall take the lead for proclamation of a United Nations trusteeship.—The Chicago Sun.

THE BASIC FACTS OF BRITISH PLIGHT

While the Anglo-American financial talks continue without visible progress, the British government has begun to take steps to reduce imports which must be paid for in dollars. Contracts for Lend-Lease goods amounting to \$1,500,000,000 on V-J Day have been cut in half by canceling orders for tobacco, raw materials, and manufactured goods. This means more "austerity" for the British consumer but is also bad news for the American farmer, for it implies cultivation by Britain of alternative sources of supply of such commodities as cotton, huge surpluses of which already exist in this country. Administration experts who are conducting the negotiations with Lords Halifax and Keynes understand fully the basic facts of Britain's plight. They know that if we do not help it to its feet, it will have to renounce the ideal of unrestricted international trade or face starvation. But the Administration is timid about putting the fact before the country. It fears that isolationist and Anglophobes, in Congress and elsewhere, will damn any realistic solution to the problem by saying that Uncle Sam is being asked to play Santa Claus for the benefit of British Socialism. Washington's hope, therefore, is to fix up a scheme that will appear though a big loan at a commercial rate of interest, for instance—and leave the demonstration of its unworkability to time. To British, however, seem reluctant to cooperate in this deception. They have taken a stand against incurring liabilities they know they will not be able to meet. Rather than that, they will tighten their belts until they can reorganize their trade on a barded basis. If we force them to adopt this alternative, we can say goodbye to our hopes of an expanding world market for American surpluses.—The Nation.

WHAT IS A MINORITY?

By RUTH TAYLOR
A hundred years ago a great man wrote "What is a minority? The chosen heroes of this earth have been in a minority. There is not a social, political or religious privilege that you enjoy today that was not bought for you by the blood and tears and patient suffering of the minority. It is the minority that have stood in the van of every moral conflict, and achieved all that is noble in the history of the world."

After all, it is not so long ago since Organized Labor was a minority. If you read some columns you'd think it still was. Organized Labor knows the handicaps, the difficulties, the discrimination, the prejudices, the hatred which minorities have to face.

There are none of us whose fathers have not at some time been members of a minority. Though it may have been of nationality, or faith—or as in the case of the Pilgrim Fathers among the Indians, of color. No group was always the majority—whether it be of race, religion or class.

And yet—too often we forget our own backgrounds and turn on the smaller groups, making them suffer in turn. Whether we do it thoughtlessly or intentionally makes no difference. We make others suffer.

Inconsistent humans—yes we admit it. But more than that, it is impractical, too. Surely during the centuries we should have aspired some sense.

What makes a minority? It is smallness in quantity not smallness in quality. There is nothing permanent in anything that can grow.

Personally—I think terms like minority and majority ought to be abolished. In a democracy they just plain aren't fair. Men are not superior or inferior, majority or minority, by reason of the accident of birth—by reason of race, creed, class or color. Those are inferior who do not do their best for the common good, who think of self first. Those are superior who have the best heart, who can do their best for all men.

The only true minority is one comprised of men able to lead, willing to sacrifice themselves for the responsibilities of leadership, selfless enough to lead all people to the right. This is a minority for honor. Let's stop all this chatter about minority groups—and join the minority of those who follow the Gleam and who stand in the van of progress.

The Enslaved Peoples Are Liberated

By JOSEPH DRASLER

(Formerly an Associate Editor of Proletarec)

ON THE MARCH WITH THE LIVING AND DEAD

(Continued)

The 80th Division had just made the costly Mozelle River crossing, and the fighting front for the 317th was in the territory between Hennie and Falquemont on the Maginot Line. We unloaded just outside Hennie where batteries of our 105's were in action, and struck for what was an apple orchard on a steep hill. It was still raining continuously, and we were still carrying our duffle bags stuffed solidly with extra clothing and equipment. We learned later that this was the system employed by the army for getting extra equipment up on the line. It is all brought up by men coming in as "replacement" or "reinforcement", as they were later called.

We were ordered to put on as much clothing as we could, which meant two pairs of underwear, two shirts and trousers, a jacket and overcoat, and the remainder we carried down to a barn along-side the road. We scattered out and started moving towards the town, but before we reached it, we were caught in a hail of 88's. We hit the ground like wet sacks, some of us in shell holes which were scattered all over the place and the rest into any low spot in the ground that could be found. A Heinie barrage of 88's lasts just as long and you get so that you can tell just about when it will be over, for even in this they are precise. When things quieted down again, we took off for the town and put up in cellars for the night. Most German homes are built with very strong and in many cases bomb-proof cellars, reinforced with concrete and brick and arched ceilings. They were apparently looking and planning far ahead when they built them. For further protection against air raids they had deep tunnels dug in the hills around towns. A good deal of the loot and liquor the boys picked up coming across Germany was found in these tunnels.

The day before we came into Hennie, our company commander was killed by schrapnel, while getting some new men located out in a field on the outskirts of the town. At this time practically all the men in the company were what is known in the infantry as "new men". In fact casualties were so heavy each day, that in a short period of a few weeks you were an "old man" in the company, in more than one sense of the word. The Mozelle River crossing had taken a lot of men and a trench foot epidemic had taken a large toll. So that when we set out next morning for what was to be our first contact with the enemy as riflemen, we were indeed a green

outfit, officers as well as the men, as far as battle experience was concerned. (To be continued.)

WHAT'S WRONG WITH TEXAS?

What's wrong with Texas? Well, nothing is wrong with Texas, according to J. A. Murphy, of Houston, except entirely too many of us get up in the morning at the alarm of a Connecticut clock, button a pair of Ohio suspenders to a pair of Chicago pants, put on a pair of Massachusetts shoes, wash our face in a Pittsburgh tin basin, using Cincinnati soap and a cotton towel made in New Hampshire, sit down to a Grand Rapids table, eat pancakes made from Minnesota flour spread with Vermont maple syrup, and Kansas bacon fried on a St. Louis stove.

Next, we buy fruit put up in California, seasoned with Rhode Island spices and sweetened with Colorado sugar. We put on a hat made in Philadelphia, hitch a Detroit mule fed on Oklahoma gasoline to an Ohio plow and work all day on a Texas farm covered with a New England mortgage.

At night we crawl under a New Jersey blanket to be kept awake by a bullfrog, the only home product on the place, wondering all the while where the money goes in this wonderful State of ours. If we would buy more home manufactured products we could be more prosperous.—From a Texas newspaper.

HOARDING LARGE-DENOMINATION BILLS

One of the strangest of the many strange phenomena of the war period was the disposition of persons of ample means to hoard currency of large denominations. They questioned the value of all securities. They didn't trust the banks. They filled their safety deposit boxes with cash—millions of it!

In the first two months of this year, 31 per cent of the currency in circulation was in large denominations—that is, from \$50 to \$10,000. That's the kind the hoarders liked. Since then the percentage has been dropping. In June it was 28 per cent. It is probably below that now.

J. Pierpont Morgan, the elder, once said that the man who "sold America short" was a fool. These hoarders were not doing exactly that. Many of them were expecting a crash—something like 1929—and they figured on picking up juicy bargains in all kinds of property. There is nothing new about that. Some of America's most astute moneyed men did exactly that during the last panic.—Labor.